

สรุปโครงการระยะที่ 1

โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบล แบบบูรณาการ (1 ตำบล 1 มหาวิทยาลัย)

พื้นที่ตำบลผักชะ อำเภอัมพนาคร จังหวัดสระแก้ว

บทที่ 1 บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

สืบเนื่องจากกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ร่วมกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ร่วมดำเนินการจัดทำโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ (1 ตำบล 1 มหาวิทยาลัย) ตามแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) เพื่อยกระดับเศรษฐกิจและสังคมของตำบลและส่งเสริมศักยภาพการพัฒนาตำบลด้วยตนเองอย่างยั่งยืน โดยหนึ่งในรูปแบบกิจกรรมคือการพัฒนาสมาชิกและสร้างอาชีพใหม่ให้แก่คนในชุมชนยกระดับสินค้า OTOP สร้างและยกระดับแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น สร้างชุมชนที่เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างงาน สร้างรายได้ด้วยการนำทรัพยากร ภูมิปัญญา ในท้องถิ่น มาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นและมีมูลค่าเพิ่ม เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง สอดคล้องกับวัฒนธรรม และวิถีชีวิตท้องถิ่น

1.2 วัตถุประสงค์โครงการ

1. เพื่อให้ความรู้แก่คนในชุมชน (upskill) ในการสร้างมูลค่าเพิ่มแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่นสู่การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพหรือเชิงนิเวศน์ โดยการบูรณาการทั้งทางด้านวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. เพื่อรวบรวมข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ในทุกมิติของผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร แหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อใช้ในการสร้างสังคมดิจิทัลและเศรษฐกิจดิจิทัลให้กับพื้นที่เป้าหมาย
3. เพื่อพัฒนาและสร้างตลาดดิจิทัลให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น เพื่อขยายโอกาสทางการตลาดของพื้นที่เป้าหมาย
4. เพื่อพัฒนาเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายให้มีความรู้และทักษะทางด้านเศรษฐกิจดิจิทัล และเกษตรกรรมอัจฉริยะ

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

2.1 ข้อมูลพื้นฐาน

ที่มาของตำบลผักชะ มาจาก ในอดีตพื้นที่บริเวณตำบลนี้พื้นที่พักรบของกองทัพสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ครั้งเมื่อยกทัพมาทำศึกกับประเทศกัมพูชา(เขมร) เมื่อประมาณปี 2124 หรือประมาณ 420 ปีที่แล้ว เพื่อป้องกันการรุกรานจากจักรวรรดิวันออกของประเทศไทย พระองค์ได้ทรงยกทัพมาปราบปรามอริราชศัตรู ซึ่งลักลอบเข้ามาโจมตี กวาดต้อนผู้คน บริเวณชายแดนอยู่เนืองๆและหลังจากที่ทำศึกชัยชนะแล้วพระองค์ทรงยกทัพเดินทางกลับประเทศไทย พอมาถึงบริเวณพื้นที่ตำบล ผักชะ ในปัจจุบันนี้ พระองค์ได้ทรงสั่งให้กองทัพหยุดพักขา (หยุดพักผ่อน) เนื่องจากกองทัพเมื่อยล้าจากการเดินทางและทำการศึก ต่อมาจึงได้เรียกพื้นที่บริเวณนี้ว่า "พักขา" และต่อๆมาจนถึงปัจจุบัน ได้เรียกเพี้ยนเป็น "ผักชะ" และในบริเวณพื้นที่ผักชะแห่งนี้จะมีต้นผักชะอุม ขึ้นอยู่ทั่วไป ซึ่งตามภาษาเขมร คำว่า "ผักชะ" แปลว่า "ผักชะอม" ตำบลตำบลผักชะมีพื้นที่ครอบคลุมตำบลคลองทับจันทร์ และตำบลไทรเตี้ยบางส่วน

2.2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น

เมื่อครั้งยังอยู่ในเขตการปกครองของจังหวัดปราจีนบุรี มีกำนันปกครองตำบลผักชะ ทั้งหมด 13 คน คนแรกคือ หลวงยุทธสุนทร และคนปัจจุบันคือ นายประสงค์ พงษ์ศรี ปัจจุบันเมื่อแยกจังหวัดสระแก้วมีพื้นที่ 53,125 ไร่ หรือ 85 ตารางกิโลเมตร มีจำนวน 13 หมู่บ้าน และต่อมาเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2539 กระทรวงมหาดไทยได้ยกฐานะจากสภาตำบลผักชะ เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลผักชะเป็นต้นมา และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 113 ตอนพิเศษ 52 ง ลงวันที่ 25 ธันวาคม 2539 เป็นอันดับที่ 2858 ของประเทศไทย ซึ่งในขณะนั้น ฯพณฯ ท่านเสนาะเทียนทอง เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

2.3 ผลิตภัณฑ์/สถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่

ผลิตภัณฑ์	ที่ตั้ง	ภาพประกอบ
กลุ่มหัตถกรรมไม้กวาดดอกหญ้า และไม้กวาดทางมะพร้าว	เลขที่ 59 หมู่ 7 หมู่บ้านทนต์น้อย ตำบลฝักชะ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดสระแก้ว	
กลุ่มจักสานตะกร้าและไม้กวาดดอกหญ้า	เลขที่ 69 หมู่ 12 หมู่บ้านหนองสลักไถ ตำบลฝักชะ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดสระแก้ว	
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวเพื่อสุขภาพตำบลฝักชะ	เลขที่ 90 หมู่ 12 หมู่บ้านหนองสลักไถ ตำบลฝักชะ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดสระแก้ว	
กลุ่มจักสานตะกร้าพลาสติกและกระป๋อง	เลขที่ 52 หมู่ 11 หมู่บ้านคลองยาง ตำบลฝักชะ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดสระแก้ว	
กลุ่มธุรกิจครัวเรือน ป้ากาดขนมจีน	เลขที่ 36 หมู่ 6 หมู่บ้านทนต์หลวง ตำบล ฝักชะ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดสระแก้ว	
กลุ่มธุรกิจครัวเรือน เฟอร์นิเจอร์ไม้	เลขที่ 70 หมู่ 6 หมู่บ้านทนต์หลวง ตำบลฝักชะ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดสระแก้ว	
สถานที่ท่องเที่ยว	ที่ตั้ง	ภาพประกอบ
วัดสายไหมวนาราม	เลขที่ 60 หมู่ที่ 10 บ้าน กุดตะกล้า ตำบล ฝักชะ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดสระแก้ว	
ปราสาทหินบ้านน้อยห้วยพะโย	หมู่ที่ 4 บ้าน ห้วยพะโย ตำบล ฝักชะ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดสระแก้ว	

บทที่ 3 แผนการดำเนินงาน

3.1 รูปแบบการดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมย่อยของโครงการสามารถแบ่งได้เป็น 4 กิจกรรมหลัก ดังนี้ กิจกรรม 1 : อบรมตลาดสินค้าออนไลน์ (Digital market) กิจกรรม 2 : อบรมการเพาะเห็ดมูลค่าสูง กิจกรรม 3 : อบรมทำปุ๋ยอินทรีย์จากมูลสัตว์และเศษใบไม้ กิจกรรม 4 : อบรมสเปรย์สมุนไพรป้องกันโควิด- 19 โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็น ประชาชนทั่วไป เกษตรกร ผู้ประกอบอาชีพต่างๆ ในพื้นที่ตำบลผักชะ อำเภอดอนจาน จังหวัดสระแก้ว

3.3 การเผยแพร่ข่าวสาร

เพจ Facebook : ของดี U2T ผักชะ

จากผักชะส่งตรงถึงคุณ

ของดี U2T ผักชะ
@TambonPakha · เว็บไซต์ในพื้นที่และการท่องเที่ยว

ส่งข้อความ

สวัสดี! มีอะไรที่เราช่วยไหม

หน้าหลัก รูปภาพ วิดีโอ ชุมชน เพิ่มใหม่

ของดี U2T ผักชะ
5 สิงหาคม 2021 · 🌐

เปิดร้านแล้วจ้าาา
อินทผลัม ปลอดภัย 100%
! สีสดพิเศษ เกรดพรีเมียม !
พร้อมส่งค่าาา... ดูเพิ่มเติม

โลละ 300

สวนป่า นาเห็บ

ของดี U2T ผักชะ
12 กรกฎาคม 2021 · 🌐

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวเพื่อสุขภาพ
ได้จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2560 เป็นระยะเวลาประมาณ 4 ปี
ข้าวหอมมะลิพันธุ์ 105 กิโลกรัมละ 30 บาท
ดูเพิ่มเติม

ข้าวหอมมะลิ 105
เมล็ดสุก

ข้าวหอมมะลิ

ของดี U2T ผักชะ
11 กรกฎาคม 2021 · 🌐

วันนี้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวเพื่อสุขภาพ ได้นำสินค้า "อินทผลัม" มาจำหน่าย
Handmade ผลิตภัณฑ์จากผักชะ เช่น ตะกร้าสานโคร่งเหล็ก หมวกควมมอ
แผ่นยางพารา หมอนผัดทอง พรหมเข้เต่า ผ้าอเนกประสงค์ และสินค้าอื่น ๆ
มากมาย
ตะกร้าจากกระเบื้อง
ราคา 150 – 200 บาท (ขายตามขนาดของตะกร้า)
ตะกร้าโคร่งเหล็กเข้อกมดฟาง ... ดูเพิ่มเติม

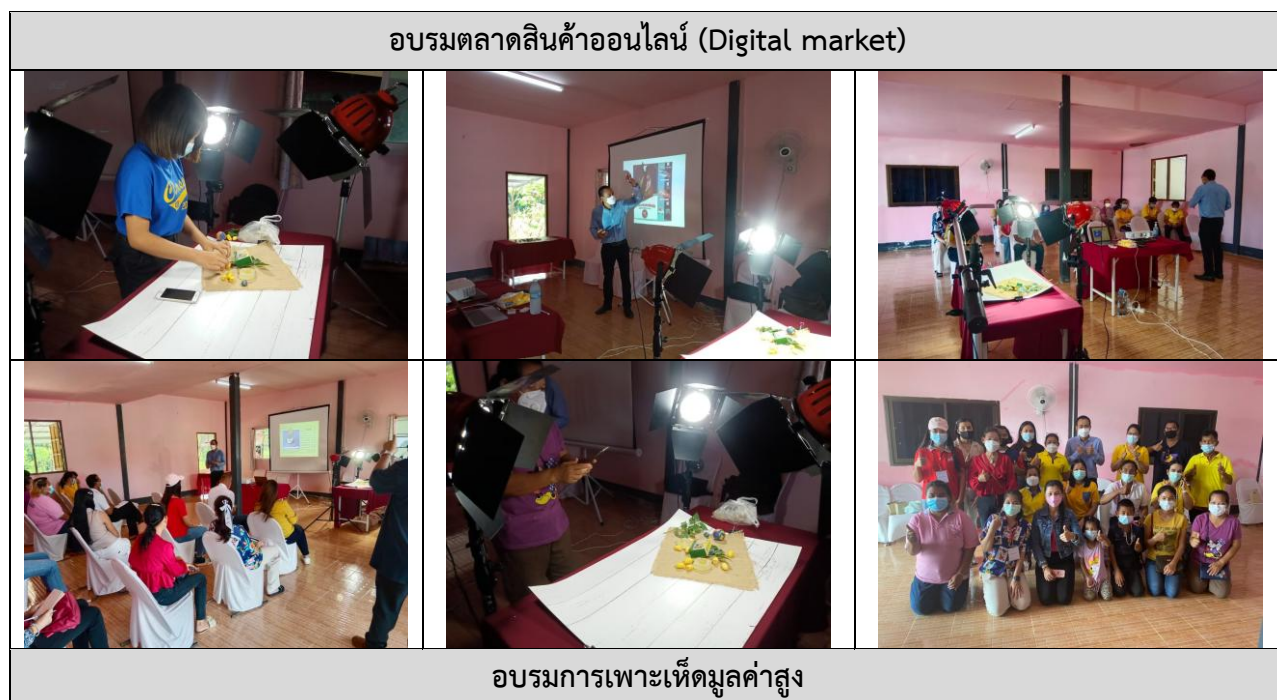
ดินเป็นตัวแทนกลุ่ม OTOP ของหมู่ 12

บทที่ 4 ผลการดำเนินงานกิจกรรม

4.1 การดำเนินกิจกรรม

- 1) โครงการอบรมตลาดสินค้าออนไลน์ (Digital market) ตำบลฝักขะ อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ประกอบด้วย 2 กิจกรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้
 - 1.1) กิจกรรมที่ 1 การอบรมตลาดสินค้าออนไลน์เบื้องต้น ระหว่างวันที่ 23 – 24 สิงหาคม 2564 แบบออนไลน์ มีผู้เข้าอบรม 40 คน
 - 1.2) กิจกรรมที่ 2 การอบรมตลาดสินค้าออนไลน์ขั้นสูง ระหว่างวันที่ 4 – 5 ตุลาคม 2564 โดยมีผู้เข้าอบรม 28 คน
- 2) โครงการส่งเสริมอาชีพการเพาะเห็ดมูลค่าสูง ตำบลฝักขะ อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ระหว่างวันที่ 18 – 19 ตุลาคม 2564 มีผู้เข้าอบรม 35 คน
- 3) โครงการอบรมทำปุ๋ยอินทรีย์จากมูลสัตว์และเศษใบไม้ ตำบลฝักขะ อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ระหว่างวันที่ 1 – 2 พฤศจิกายน 2564 มีผู้เข้าอบรม 31 คน
- 4) โครงการอบรมสเปรย์สมุนไพรป้องกันโควิด-19 ตำบลฝักขะ อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ระหว่างวันที่ 9 – 10 พฤศจิกายน 2564 มีผู้เข้าอบรม 31 คน

4.2 ภาพการดำเนินกิจกรรม

อบรมทำปุ๋ยอินทรีย์จากมูลสัตว์และเศษใบไม้

อบรมสเปรย์สมุนไพรป้องกันโควิด-19

กิจกรรม COVID-WEEK

บทที่ 5 สรุปวิเคราะห์โครงการระยะที่ 1

5.1 ภาพรวมโครงการ

จากการดำเนินงานโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ ของ ตำบลผักขะ อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ภายใต้โครงการย่อยเรื่อง “การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพหรือเชิงนิเวศน์ และวิถีเกษตรกรรมสมัยใหม่สู่เศรษฐกิจดิจิทัลตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างความยั่งยืนของประชาชนในพื้นที่ตำบลผักขะ อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ” ในปี 2564 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและสร้างมูลค่าแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่นสู่การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพหรือเชิงนิเวศน์ โดยการบูรณาการทั้งทางด้านวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งเพื่อพัฒนาและรวบรวมข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ในทุกมิติของผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร แหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อใช้ในการสร้างสังคมดิจิทัลและเศรษฐกิจดิจิทัลให้กับพื้นที่เป้าหมาย และเพื่อสร้างตลาดดิจิทัลให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น เพื่อขยายโอกาสทางการตลาดของพื้นที่

เป้าหมาย ผลักดันเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายได้รับการพัฒนาให้มีความรู้และทักษะทางด้านเศรษฐกิจดิจิทัล และ เกษตรกรรม

ผลจากการปฏิบัติงานที่ผ่านมาพบว่า ตำบลผักชะ อำเภอดอนจาน จังหวัดสระแก้ว ได้มีการมีจัดทำ กิจกรรมภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ผ่านการจัด การจัดการสนทนากลุ่ม หรือ Focus group ที่มี วัตถุประสงค์ เพื่อต้องการให้ตัวแทนชุมชนได้มีส่วนร่วม สนทนา แสดงความคิดเห็น เสนอแนะอภิปราย โดย คำนึงถึงผู้เข้าร่วมสนทนาเป็นเจ้าของพื้นที่ ย่อมจะรู้ดีถึงความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมในหมู่บ้านตำบลที่ดีที่สุด

ทั้งนี้การจัดกิจกรรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชน โดยได้ดำเนินการจัดทำ “การ สนทนากลุ่ม FOCUS GROUP มีตัวแทนต่าง ๆ เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ที่ประกอบไปด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ในชุมชน อาทิเช่น ไม้กวาด ผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ ฯลฯ ผู้รับผิดชอบศูนย์เรียนรู้ในตำบล ล นายกและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล นักพัฒนาชุมชน และพัฒนากร ซึ่งผลของความต้องการของชุมชนจึงได้ มีการดำเนินการจัดกิจกรรมโดยมีการสรุปภาพรวมของโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ (1 ตำบล 1 มหาวิทยาลัย) ในพื้นที่ตำบลผักชะ อำเภอดอนจาน จังหวัดสระแก้ว ประกอบด้วยหลักสูตร อบรมเพื่อพัฒนาอาชีพและลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนจำนวน 4 โครงการ และหลักสูตรเพื่อเพิ่มช่องทางการจัด จำหน่ายของสินค้าชุมชน จำนวน 1 โครงการ ดังที่กล่าวไปแล้วในบทที่ 4

5.2 แนวทางการต่อยอดโครงการระยะที่ 2

จากผลของการดำเนินงาน ได้มีการจัดเก็บ ข้อมูลของโครงการพัฒนาตำบลแบบบูรณาการของ กระทรวงมหาดไทย มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics) เบื้องต้น ประกอบด้วยข้อมูลและกิจกรรมที่พัฒนา คุณภาพชีวิตให้กับประชาชนในพื้นที่ดังนี้

1) ข้อมูลสำหรับการจัดทำแนวทางการเฝ้าระวังและจัดทำข้อมูลสาธารณสุข สุข ตามมาตรการป้องกัน COVID-19 รายตำบล ข้อมูลรายได้ในชุมชน ข้อมูลอาชีพในชุมชน ข้อมูลสภาพทรัพยากรในพื้นที่ ข้อมูลระดับ การศึกษาและทักษะของคนในชุมชน ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุขโรคในชุมชน ข้อมูลสิ่งแวดล้อม และข้อมูล ปัญหาระดับชุมชน สำหรับการจัดทำ ข้อมูลขนาดใหญ่ชุมชน (Community Big Data) และแนวทางการจัดทำ ข้อมูลราชการเป็นอิเล็กทรอนิกส์ (Digitalizing government data)

2) ได้ฐานข้อมูลขนาดใหญ่ชุมชน (Community Big Data) ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics) ที่สะท้อนถึงประสิทธิภาพ (Performance) และศักยภาพ (Potential) ของชุมชน และระบบ การนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ตามความเหมาะสมและบริบทของชุมชน

3) แนวทางการเฝ้าระวังและจัดทำข้อมูลสาธารณสุขตามมาตรการป้องกัน COVID-19 รายตำบล

4) ข้อมูลภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นดิจิทัล (Digital Government Data) และกระบวนการนำ Digitalized data ที่จัดทำขึ้นมาใช้ประโยชน์

5) เกิดการยกระดับสินค้า การพัฒนาสัมมาชีพและสร้างอาชีพใหม่ (การยกระดับสินค้า OTOP/อาชีพอื่นๆ) การสร้างและพัฒนา Creative Economy (การยกระดับการท่องเที่ยว) การนำองค์ความรู้ไปช่วยบริการชุมชน (Health Care/เทคโนโลยีด้านต่างๆ) และการส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อม/ Circular Economy (การเพิ่มรายได้หมุนเวียนให้แก่ชุมชน) ที่ส่งผลต่อการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมของตำบล ตามโจทย์และความต้องการรายตำบล

6) ระยะเวลา 1 ปีที่ได้ดำเนินการ ร้อยละ 25 ของตำบลเป้าหมายเป็นตำบลพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน (Sustainable Community)

จากโครงการระยะที่ 1 เป็นโครงการที่เน้นพัฒนาองค์ความรู้เพื่อที่จะให้ประชาชนในพื้นที่มีความรู้ในการเพิ่มรายได้ที่ยั่งยืนในอนาคต และการลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิต ดังนั้นโครงการในระยะที่ 2 จะเป็นโครงการที่ต่อยอดเป็นโครงการที่เปลี่ยนองค์ความรู้เป็นรายได้ซึ่งเป็นโครงการที่เน้นกลางน้ำ และปลายน้ำ เช่น โครงการที่พัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ ตลอดจนโครงการที่เน้นเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นต้น

5.3 ข้อเสนอแนะ

โครงการทั้งหมดควรมีระยะเวลาในการดำเนินการอย่างน้อย 3 ปี เพื่อสร้างให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในด้านความสามัคคี รวมทั้งการเปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นบ้านเกิดได้มีโอกาสเข้ามาทำงาน จัดการชุมชนของตนเอง ย่อมเป็นประโยชน์และเพิ่มศักยภาพให้กับชุมชน